

Hænder en stor Værdi, vil vistnok Ingen benegte, og kan naturligtvis allermindst sættes i Tvivl af Forslagsstilleren eller Udkastet, der i samme ser en væsentlig Del af den Erstatning, der skal ydes for Fjerdedelen.

Det lader sig saaledes ikke negte, at det Tryk, Lovudkastet har villet øve paa Gods-eieren for at fremkalde Tilhøielighed til Salg til Fæsterne, er af saare mild Natur og vistnok tilfulde opveies af de Fordele, som § 9 tilbyder ham. Har Godseieren Tilhøielighed til at omgive sin Eiendom med fri Forpagtnings-gaarde istedetfor Fæstegaarde — og det maa ikke glemmes, at det med Grund eller uden saadan antages, at en saadan Tilhøielighed til at bevare den samlede Eiendom skal være meget almindelig hos Jordrotterne, og at det netop er af Hensyn dertil, at det hidtil har mødt saamegen Modstand, at Gaardene strax skulde blive fæstefri ved Salget, — og har han derhos Gyne til at udrede den Fjerdedel, der skal indbetales i Statskassen, vil Udkastet gjøre det til en let Sag for ham, efterhaanden som Fæsteledighed indtræder paa Godset, at bevare dette som Selveiendom. Det vil være høist tilgiveligt, om mangen Jordrot ikke vil være stærk nok til at modstaa den Fristelse til „hverken nu eller for Fremtiden at tabe eller hasardere, men snarere at vinde Noget“, som Forordningen af 13de Mai 1769 mente, at Salg af Bøndergodset vilde medføre for Godseieren, selv naar Bonden fik Eiendomsretten paa billige Vilkaar, og som neppe bliver mindre, naar Godseieren selv erhverver fuld Eiendomsret.

Men det tør derhos i Rækken af disse Betragtninger ikke overses, at det end ikke vil medføre nogen uoverkommelig Vanskelighed ved Siden af Opnaaelsen af den fæstefri Bøndergaard at vinde fritagelse for kontant at udbetale Fjerdedelen af Kjøbesummen og ovenikjøbet at erhverve hin Ret til efter frit Valg at indtage $\frac{1}{6}$ eller $\frac{1}{6}$ Hartkorn, som Udkastets § 9 Lit. d. omhandler. Eieren behøver blot at faa en Fremmed til at tage Hammer-slag, der ganske kort Tid efter atter overdrager ham Gaarden. Ligesom han da umiddelbart har Ret til Niendedelen eller Sjettedelen, efter som Gaarden ved Auktion er bleven solgt til

en Fremmed, saaledes har Auktionskjøberen allerede fyldstgjort Statskassens Krav paa Fjerdedelen ved at udstede en i 25 Aar uop-sigelig Obligation (§ 7), og Forpligtelsen efter denne Obligation, men ikke Forpligtelsen til kontant Indbetaling, gaar ved Tilbagesalget over paa den oprindelige Eier. En saadan Afsærd vil unegtelig indeholde en Omgaaen af Lovens Tanke, men det pleier jo at være en Fordring til Affattelsen af Love, at de ikke lettelig maa tilstede Omgaaen, og dette gjelder neppe mindst ved Evangslove, der ikke turde kunne stille Fordring om imødekommende Efterseelse. Men vil man saaledes tænke sig det ikke Umulige, at en Eier af Bøndergaard, der nu ved Lovens nødsagedes til at sælge, vilde sætte Tryk imod Tryk, maa det erkjendes, at han unegtelig vilde være istand til at tilkjøbe sig sit Bønder-gods til frit Odel og Eier for billig Penge; han vilde end ikke have at betale Omkostningerne ved Auktionsffjødet (§ 9 Lit. c), men en Transporten eller Tilbageffjødningen, og han vilde ikke blot ved hvert Kjøb vinde en tilsvarende Niendedel eller Sjettedel Hartkorn, men turde derhos temmelig trygt gjøre Regning paa, at, naar de 25 Aar vare forløbne, og Tiden til Indbetaling af Fjerdedelen var kommen, vilde Gaardene saaledes være stagne i Værdi, at han ikke vilde føle sær Besvær ved denne Indbetaling.

Vi kunne saaledes ikke tvivle om, at Lovudkastets frivillige Afslut igjennem de store Fordele, som det tilbyder, vil være vel egnet til at skaffe sig Tilhængere, og det ikke blot imellem dem, der allerede ere staaede ind paa Salgsveien, men ogsaa blandt de Godseiere, som hidtil ikke have villet rette sig efter Tidens Krav, og det saa meget snarere som Udkastets forpligtende Afslut ophæver Retten til at inddrage Jord efter Loven af 19de Februar 1861, § 2 og iffun aabner Udgang til at benytte den for dem, der forpligte sig til at sælge i Overensstemmelse med §§ 6—10. Af tvende Under vælger man det mindste, og nødes man til at sælge, er det naturligt, at man vælger den Salgsmaade, der er forbunden med størst Fordel. En stor Del af Landets